

УДК. 631.51

ОСНОВНИЙ ОБРОБІТОК ҐРУНТУ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ УРОЖАЮ

Кравець В.Г.

(Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка)

Оранка - основний прийом механічного обробітку ґрунту відвальними плугами. При оранці відбувається одночасно обертання, подрібнення і перемішування ґрунту. Обертанням досягається закладення дернини, добрив, насіння бур'янів, багатьох с.-г. шкідників і збудників хвороб. У нижній частині орного шару, переміщеною оранкою на поверхню, під впливом аерації, повторного зволоження і швидко активізується корисної ґрунтової мікрофлори збільшується вміст доступних рослинам поживних речовин. Оранка дає можливість підтримувати мілкокомкувате складання орного шару.

Глибину оранки встановлюють залежно від потужності орного горизонту, біологічних особливостей оброблюваних рослин, обробітку ґрунту під попередні культури, ступеня і характеру засміченості поля, наявності шкідників та хвороб сільськогосподарських рослин. Оранка на глибину 20 см вважається нормальною, на велику глибину - глибокою, на меншу - дрібною. Оранка на одну і ту ж глибину нерідко призводить до утворення на дні борозни ущільненого шару «плужна підощва», що порушує нормальний водний режим ґрунту і утрудняє розвиток кореневої системи рослин. Тому доцільно в кожному полі сівозміни періодично проводити оранку дещо глибше звичайної.

Розрізняють такі види оранки:

- Обертання пласта;
- Культурна оранка;
- Ромбічна оранка;
- Ярусна оранка;
- Гладка оранка.

На ґрунтах з орним горизонтом менше 20 см, що обмежує глибину оранки, поступово створюють потужний окультурений орний шар. Велике значення при цьому, як і при глибокій оранці, може мати оранка з ґрунтозаглиблювачем, розпушує підорний горизонт ґрунту.

Час оранки залежить від зональних ґрунтово-кліматичних особливостей, агротехніки вирощування культур, строків сівби і ряду інших умов. Найбільш досконалою є рання зяблева оранка, сприяє кращому накопиченню в ґрунті вологи і поживних речовин в доступній для рослин формі. Літня оранка необхідна при підготовці до посіву зайнятої пари і при посіві озимих по непарових попередниках.

Весняні і літні, а іноді і осінні оранки повинні супроводжуватися одночасно боронуванням для зменшення втрат вологи на випаровування.

Якість оранки залежить від технологічних властивостей ґрунту - зв'язності, пластичності, прилипності до робочих органів плуга. ці властивості

визначаються головним чином механічним складом ґрунту. при оранці глинистих і суглинних ґрунтів необхідно враховувати ступінь їх зволоження. З оранкою важких безструктурні ґрунтів не можна запізнюватися навіть на кілька годин, треба починати її, як тільки ґрунт набуває стан стиглості.

Список літератури:

1. Польовий В. М. , Лукашук Л. Я. Інтенсифікація технології вирощування пшениці озимої / . В. М. Польовий, Л. Я. Лукашук // журнал Агроном № 7. – 2019. С. 25 – 31.

2. Артёмов М.П. Сучасні проблеми і напрямки розвитку систем землеробства в Україні / М.П. Артёмов // Науковий журнал «Інженерія природокористування» № 2(11) 2019, - Х.: ХНТУСГ, С.9 – 13.2.

3. Харченко С.О. Напрямок в розробці агротехнологій блочно-варіантних систем для господарств різних технологічних рівнів / С.О. Харченко, О.І. Анікеєв, М.О. Циганенко, О.Д. Калюжний, Г.В. Рудницька, В.В. Качанов, О.М. Красноруцький, С.А. Чигрина, К.Г. Сировицький, Є.А. Гаєк // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Вип. 156, – 2015. с. 174-179.

4. Мельник В.И. Экономическая эффективность элементов системы точного земледелия / В.И. Мельник, А.И. Анিকেєв, М.А. Цыганенко, К.Г. Сыровицкий // MOTROL. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture, Vol. 17, No. 7, – 2001. с. 61-66.

5. Циганенко М.О. Оптимізація процесу збирання та транспортування врожаю зернових культур з використанням бункера-накопичувача // М.О. Циганенко, К.Г. Сировицький, О.А. Романашенко // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 87-93.

6. Експлуатація та сервіс техніки. Частина І. Трактори. Навчальний посібник. / С.О. Харченко, О.В. Адамчук, О.І. Анікеєв, К.Г. Сировицький, Є.А.Гаєк, І.С. Тіщенко, Д.О. Харченко. За ред. С.О. Харченка. – Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2020. - 140 с.